

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA

DIRECTOR:

Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHANDU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
STR. EMINESCU 18

Tot despre lipsa de inițiativă

— Iarăși în chestia concubinajului —

Un coleg anonim a pus degetul pe rana vieții noastre religioase, când în numărul trecut al acestei foi a spus adevărul, că noi preoții suntem lipsiți de orice inițiativă în privința mijloacelor de evanghelizare. Nu pândim momentele psihologice din viața enoriașilor noștri: când am putea secera spice pline. Pierdem momentul și spicele se scutură, fără de a aduna grăuntele în hambarul Bisericii.

Problema concubinajului ne muncește pe toți preoții. Simțim, că fiecare casă de concubină e o muștrare pentru noi. În datele statistice bisericesti operăm la sfârșitul fiecărui an aproape cu aceleași cifre. Când se întâmplă, că vre-o ofensivă are succes și se căsătoresc în massă câte 70—80 perechi concubine, cum cetisem iarna trecută despre o frunzășă comună din Banat, ni se pare o minune, pe care nu fiecare din noi e în stare a o realiza.

Care să fie pricina tângirii noastre? Să fie poporul, mai ales cel dela munte, atât de înstreinat de Dumnezeu, încât nici sfatul nici muștrarea și scoaterea din corporațiile parohiale să nu-l mai impresioneze? Eu nu cred. Când nu reușesc în vre-un lucru sfânt și bun, îmi pun întrebarea: Avut-a graiul meu căldura și puterea de convingere necesară, când am militat pentru cutare lucru al Domnului? N'au fost buzele mele prea reci și inima mea lipsită de convingere? Sau, dacă am grăit cu buze de foc, nu cumva mijloacele încercate de mine au fost prea slabe? Dacă am eșuat, nu trebuie oare să încerc și alte mijloace? Gândul, că lupt, nu pentru o cauză omenească ci pentru cea a Domnului, care nicicând nu poate fi înfrânt, îmi dă puteri noi și mă face să încerc mijloace noi pentru biruință.

De multeori mi-am pus întrebarea: Cu ce conștiință mai stau frații mei preoți, în mijlocul

turmei, pe care decenii dearândul nu reușesc s'o vindece de călbează? căci cu ce altceva aş putea asemena concubinajul? Trebuie, că sau preotul însuși e concubin și atunci, de sigur, nu mai are îndreptățirea morală de a combate o molimă de care suferă cu voia și dânsul; sau i-s'a stâns zelul pastoral, e decepționat, descurajat și păstor năimit. Amândouă cazurile sunt dezastruoase, și urmarea lor este târguirea cu situația.

— Întreb: *Pe ce mai zidește păstorul de suflete, când piatra de temelie pentru întreaga viață religioasă-morală din parohie, familia, îi este putredă?* Cu ce drept va mai cere moralitate și creștere de copii buni, respect pentru legi, împlinirea datoriilor cetățenești, dela niște capi de familie, cari nu vor să primească pe Dumnezeu ca stăpân în casa lor? Și-au dat seama bine, frații mei preoți, că pânăce nu vom curăți gunoiul concubinajului din sânul Bisericii, noastre, nu vom putea conta pe nici un succes pastoral și pe nici o înviorare a vieții religioase? Ne vom zbate înzadar, căci *lepra aceasta ne roade până la încheeturi. Pânăce nu vom reuși să introducem binecuvântarea lui Dumnezeu în fiecare căsnicie, pân'atunci nu suntem părinți sufletești pentru acele case.*

Și acum să revin la inițiativă. Socot, că fiecare preot mai are în parohie și enoriași cu o viață familiară curată. Din aceștia, bărbați și femei, să'și aleagă preotul „comitetul pentru stârpirea concubinajului“, dacă n'a putut face multă ispravă cu membrii consiliului parohial, cărora li-ar reveni dreptul — care e și o datorie, după art. 47 lit. n., din Statutul bisericesc — de a îndruma viața religioasă-morală din parohie. Când în comună, alături de o maică preoteasă entuziastă, se mai află și vre-o soție de învățător și notar, cu viață familiară exem-

plară, preotul, cu cântăreții și episcopii de o moralitate neprihănită, are la îndemână cel mai ideal comitet.

A fost o vreme, când superioritățile noastre bisericești distingeau pe acei preoți, cari construiau biserici pompoase, mai în urmă pe cei cari țineau piept și convertiau sectarii. Astăzi, socotim, că cel mai bun criteriu pentru vrednicia unui păstor de suflete este acela, de a ști să stârpească cu îndemănare buruiana concubinajului, care destramă lent, dar sigur, temelia societății actuale și ne duce cu pași repezi spre prăpastia bolșevismului.

Pr. I. P.

Praznicul cultural dela Cluj

— In cinstea D-lui S. Pușcariu —

Duminea trecută, Clujul românesc și în special Universitatea „Regele Ferdinand”, au avut parte de o serbare culturală, rară și de înaltă semnificație. Prietenii D-lui Sextil Pușcariu, profesor universitar, dimpreună cu întreaga Universitate clujană adică, i-au aranjat acestuia un semn de înaltă atenție: prăznuirea celor șasezeci de ani de vârstă ai — să-i zicem — iubilantului, care n'a solicitat aceasta prăznuire.

Dar praznicul acesta a fost aranjat — mai mult, decât pentru motivul vârstei — pe temeiul vrednicilor, așa de larg recunoscute și apreciate, în lumea științei românești și'n a celei mondiale.

Din acest punct de vedere, Universitatea românească s'a simțit datoră să relieve rezultatele osârdnice de-o viață de om, ale sârbătoritului, care merită pe deplin acest praznic cu semnificație morală și educativă.

Răsărit din neamul Pușcăreștilor ardeleni, cari, prin atâtea exemplare vrednice și-a dat contribuția datorită Neamului și Bisericii, la rândul său Dl. Sextil Pușcariu a urcat Pegasul academic, depe ale cărui înălțimi s'a afirmat — între elevii săi de universitate: la Viena, Cernăuți și în Ardeal — și ca un povăuitor de conștiințe tinere spre rosturile lor de viață românească. Mai mult decât atâtea: Pe lângă toată izolarea sa, ce i-o cereau firea sa discretă și felul migălos al studiilor sale pentru catedră ca și pentru a plăsmui instituții și opere de preț durabil în legătură cu cercetările de limbă românească. — D Sa a avut și darul de îndrumător real în toate corporațiile noastre culturale și bisericești, iar

la urmă, a primit — ca un iscusit căpitan — conducerea Frăției Ortodoxe Române

Ceice l-au prăznuit pe D-l S. Pușcariu la Cluj în asistența sufletească a întregului Neam Românesc, i-au spus de aproape vrednicile Noi nu le mai înșirăm.

Revista aceasta eparhială, care, a avut prilej — prin acelaș condeiu ce scrie aceste șire — de a-i remarca străduințele bogate în rezultate pentru știința românească, îl exprimă recunoștința fiilor acestei eparhii, pentru multiplele sale străduinți culturale, încununate cu roade alese, ca și pentru avântul și înalta autoritate morală, cu care D-Sa s'a afirmat pe toate terenele vieții noastre românești și bisericești.

Și-i facem urarea: să ajungă a desăvârși, într'o lungă viață d'aci încolo, opera sa, pe care o rotunzim în aceasta frază biblică:

Știința celui înțelept să se înmulțească, asemenea unui potop; și sfatul lui — ca un izvor de viață (după Iisus Sirah: 21₁₁).

Contribuția Preoției la monumentul Unirii

În timp de 17 ani, câți au trecut dela unirea noastră într'o singură țară, orașul Arad n'a reușit până azi să aibă un monument, care să vestească posterității acel mare eveniment național. Nu discutăm aci pricinile, pentru care Românii din orașul cu cele mai falnice tradiții de lupte naționale din epoca robiei, după eliberare au rămas cei din urmă în privința manifestării sentimentului de recunoștință pentru fericita schimbare. Adevărul acesta devine și mai usturător, dacă facem comparație cu cele două orașe mărginașe: Oradea și Timișoara. Pânăcând sărăcia bihorenilor inimoși a reușit să împânzească orașul cu: statuia ecvestră a Regelui Ferdinand, statuia Reginei Maria (mai nou) chiar și cu statuia M. S. Regelui Carol II, bustul lui Eminescu, Barbu Delavrancea etc., iar Timișoara — pelângă busturile lui: V. Babeș, Alex. Mocioni, I. G. Duca — a ridicat biserici mărețe în Fabric, Iosefin, Mehala, iar acum cheltuește cu ridicarea celei mai falnice catedrale din țară, — pân'atunci bogatul Arad s'a mulțumit doar cu niște modes e busturi, ce împrejmuesc Palatul Cultural, care, ca și cum s'ar sfi să părăsească boschetele parcului și să iasă pe bulevardul principal — unde, oarecând, statuia lui Kossuth și monumentul

celor 13 martiri sfidau privirea noastră — stau oarecum în umbă.

Singurul monument așezat în vederea publică este Crucea martirilor noștri, luată cu gust, din granit, în stil românesc. Ea e chemată însă, oarecum, a fi numai biletul de intrare în Aradul românesc. Locul statuei lui Kossuth, din fața Primăriei, și cel al monumentului celor 13 martiri din Piața Unirii, stau astăzi goale, ca niște semne de întrebare în fața noastră.

Câtă vreme vom mai purta rușinea de a lăsa Monumentul Unirii neînălțat? Orice an trecut e o aspră remușcare pentru conștiințele adevărat românești. Doar nu vom aștepta ca să piară generația nerecunoscătoare de astăzi și abia cea următoare să spele rușinea de pe obrazul nostru? E timpul suprem să ne salvăm onoarea!

Anul trecut, prezidenția Comitetului pentru ridicarea Monumentului Unirii a fost depusă în mâinile P. S. Sale Episcopului Andrei. După informațiile ce le avem, în cursul anului 1936 sumele încasate în acel scop s'au ridicat aproape la un milion Lei, ceea ce însă nu e suficient. Pentru un monument corăspunzător, socotim că se reclamă o sumă de 5-8 milioane Lei. Acțiunea pentru adunarea fondului va trebui, deci, întărită cu și mai mare străduință. Nu poate exista Român — începând dela copilul de școală, țăran, funcționar, soldat, liber-profesionist, până la Vlădică — nici măcar unul, care să nu-și dea obolul pentru acest monument.

Pân'acum toate categoriile sociale, la care s'a făcut apel, au răspuns afirmativ, punând în vedere contribuții ce variază dela salariul pe o zi până la 10%. — Au contribuit profesorii, ostașii, învățătorii și funcționarii administrativi și, de sigur, își vor respecta angajamentul și ceilalți. Singur Clerul nostru n'a luat pân'acum vre-o hotărâre. Cunoscând noi faptul, că preoțimea a fost totdeauna în fruntea acțiunilor naționale, socotim că această întârziere e a se atribui numai împrejurării, că onoratul Cler, neavând vre-o întrunire generală în anul trecut, n'a avut prilejul de a-și oferi în bloc contribuția, care, suntem siguri, va fi cea mai valoroasă, nu numai din punct de vedere moral, fiindcă aduce solidarizarea celei mai puternice tagme cu scopul urmărit, ci și din punct de vedere material va fi piatra de temelie la mărșăluțul monument. Cinstiții părinți sufletești nu numai că știu jerfi pentru scopuri nobile, ci, ceea ce e tot atât de prețios, știu să deștepte simțul de jertfă și în sufletul credincioșilor.

Monumentul Unirii așteaptă, deodată cu binecuvântarea ideii de către slujtorii altarelor, și concursul material al apostolilor neamului.

Acesta e apelul Neamului în Ziua Unirii din 24 Ianuarie.

I. P.

Parastas de un an pentru Episcopul Roman Ciorogariu

Când scriem și publicăm aceste știri, ca mâine se va împlini un an — 21 Ianuarie — dela moartea celui ce a fost Prea Sfințitul Episcop al Orăzii și Bihorului, Roman Ciorogariu.

Fiu al Eparhiei Aradului și în rotunjimea ei mai îngustă de astăzi; profesor luminat la catedra de Teologie pentru multe generații de preoți; luptător — prin cuvânt, condeiu și faptă — pentru adevărurile Bisericii și pentru dreptatea Neamului; personalitate marcantă din toate punctele de vedere, afirmată și încununată mai ales prin orânduirea episcopiei noi dela Oradea, al cărei prim Episcop a fost — Episcopul Roman s'a împărtășit în viață de bucuria multor alese izbânzi, pentru că memoria sa va trăi, vie și neconținut, în sufletul nostru, al tuturor.

Implinindu-se un an dela deslegarea Sa de cele pământești griji și neajunsuri, în întreaga eparhia Orăzii s'a săvârșit parastasul cuvenit. Din acest prilej a călătorit la Oradea și P. Sf. Sa părintele episcop Andrei, determinat de sentimentele Sale afecțioase către răposatul, ducând — țirește — și exprimând prin prezența Sa și sentimentele eparhioșilor Săi.

Organul eparhial, — pe care l-a împodobit defunctul Episcop prin colaborarea sa, cât și în calitatea de redactor timp de mai mulți ani, — îi închină aceste știri de piosă pomenire.

Despre ce să predicăm

(*) Sâmbătă 30 Ianuarie, sărbătoarea celor *Trei Ierarhi* (Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz și Ioan Gură de aur), vom vorbi despre ierarhia bisericească.

Luând ca text versetul: »Aduceți-vă aminte de mai mari voștri, cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și le urmați credința" (Evrei 13 v. 7), vom istorisi viața, făcând și caracterizarea celor *trei mari ierarhi* (Vezi: Mineiul la 30 Ianuarie).

În evanghelia zilei (Mat. 5₁₄₋₂₀) Mântuitorul aseamănă pe apostoli și urmașii lor cu: lumina lumii,

cetatea ce stă deasupra muntelui și făclia din sfeșnic. Cuvântul lor are să fie de acord cu faptele lor. „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât văzând *faptele* voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru carele este în ceruri”. (Mat. 5¹⁶).

Fapta predicatorului dă conținut cuvântului său. Cei 3 ierarhi au strălucit și prin faptele lor „împlinind legea”. Deaceia sunt „mari”. (Mat 5¹⁹).

Biserica nu i-a uitat, ci ni-i așează în față ca pilde de urmat. Cinstindu-i pe ei, preamărim pe Dumnezeu, care prin vase alese conduce Biserica.

„Ascultați pe învățătorii voștri și vă spuneți lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea seamă de ele, — ca să facă aceasta cu bucurie și nu suspinând, lucru care n'ar fi spre folosul vostru”. (Evrei 13 v. 17).

(*) **Duminică, 31. Ianuarie**, pe baza evangheliei despre Zaheu, vom vorbi despre adevărata pocăință.

Atât Ioan Botezătorul cât și Mântuitorul și-au început predicarea prin cuvintele: Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor”.

În persoana lui Zaheu ni se înfățișează pilda *adevăratei pocăințe*, care pornește dinlăuntru și se arată prin fapte bune.

Trei momente sunt de remarcat în convertirea lui Zaheu.

Primul: dorința după mântuire. Fiind „mic de stat” se sue în sicomor, ca să vadă pe Iisus. Acesta e punctul de plecare pentru orice pocăință: recunoașterea stării în care se află păcătosul și dorința de a o schimba.

Al doilea: întâlnirea cu Mântuitorul (conlucrarea cu harul lui Dumnezeu). Iisus „zărește” pe Zaheu (citește în conștiința lui). Acesta acceptă ajutorul și e gata să facă orice i-ar cere Mântuitorul.

De obicei aci eșuiază pocăința, fiindcă păcătosul rușinat nu are curajul să dea față cu Mântuitorul. Smerenia lui Zaheu a învins acest obstacol.

Al treilea: Reparația prin faptă a păcatului. Pocăința adevărată, care a umezit ochii, e gata să aducă chiar o jertfă, restituind mai mult, numai ca să-și răscumpere iertarea și să-și câștige liniștea conștiinței.

Zaheu e tipul marelui păcătos. Manipularea frauduloasă a banului, uzura și nedreptatea produsă de acumularea bogăției, e oglinda vieții noastre. Ne asemănăm lui Zaheu prin faptă, dar nu în pocăință. Piatra de moară apasă conștiința noastră. Zaheu a eșit din pocăință cu o conștiință înnoită.

Iisus intră în casa lui Zaheu, spunând „că și el este fiu al lui Avraam”. Cuvintele acestea în spiritul N. T. să tâlcuiesc astfel: „Dumnezeu voește, ca *toți oamenii* să se mântuiască și să vie la cunoștința adevărului”. (I. Tim. 2.). El nu voește moartea păcătosului, ci să se îndrepte și să fie viu. Pentru că Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut. (Luca 19 v. 10).

„Faceți, deci, roade vrednice de pocăință” (Mat. 3.), pentru că: „Nu oricine care îmi zice: Doamne, Doamne, va intra întru împărăția cerurilor, ci care face voința Tatălui meu celui din ceruri”. (Mat. 7 v. 21).

„Vina Occidentului”

Noțiunea de Ortodoxie, ca și puritatea tradițională a dogmei ortodoxe în sine și în expresia exterioară, politică-națională și religioasă în viața Românilor, devin din ce în ce mai clare în sine și mai grăitoare în afară.

Semnalasem, în una din notele bibliografice ale acestei reviste, o conferință despre rosturile Ortodoxiei la Români, — o conferință a unui profund cugetător politic-economic, deprins a avea și exprima și sensibilitățile spirituale ale Ortodoxiei și de a argumenta rostul tradițional al Ortodoxiei în viața românească.

Cel ce scrie acestea, a avut fericirea să-l audă pe d. *Mihail Manoilescu* — căci de D.Sa este vorba — ținându și magistrala conferință în chestiune, la Caransebeș, în toamna anului 1935

De ce facem pomenire de acestea, acum, sub titlul de mai sus?

Pentru că d-l. Manoilescu, celce ni-a vorbit, la Caransebeș (și alurea), despre Ortodoxia românească, a avut un strălucit prilej de a se afirma și în Occident, în acelaș făgaș de gândire, de „oriental” conștient și erudit, vorbind despre materii de natură politică-economică, ținând trei conferințe în Germania. Aceasta se făcuse, de pe urma unei invitații, la Frankfurt, Stuttgart și Berlin.

În conferința sa dela Berlin — la care au asistat miniștri plenipotențiarți, profesori iluștri ș. a., — intitulată *Autarhia spirituală și economică a Europei răsăritene*, d. prof. M. Manoilescu — după cum cetim în revista sa „Lumea Nouă”, pag. 543 — a făcut un proces viguros și plin de originalitate Occidentului european, pentru alitudinea sa acaparatoare și dominatoare, în cu tură și economie, față de țările răsăritene.

Pasajul de mai jos — care a fost cu deosebire comentat — este extrem de caracteristic:

Democrația a fost pentru țările occidentale, un dezavantaj; în timp ce pentru țările orientale a fost o adevărată nenorocire.

Acest lucru, însă, n'a fost priceput până acum în țările orientale. Pulerea de discernământ a acestora a fost întunecată de marele prestigiu al ideologiei așene.

Dar acum, Europa occidentală vine și mărturisește deschis, prin reprezentanții săi sănătoși, că ideile sale fundamentale din secolul al XIX lea au fost esențial false, iar efectul lor a fost nefast.

Această pocăință nu este însă menită să întâlnească prestigiul teoriilor occidentale și încrederea răsăritului în ele.

Dimpotrivă. Oamenii și-au dat seama în răsăritul Europei; că epusul ni-a adus o prea îndelungată dezorientare; că adevărurile sale au fost minciună; că formele sale de organizare, pe cari ni le a recomandat, au fost apariții artificiale și abstracte, cari ne au îndepărtat de noi înșine.

Orientul a devenit deci neîncrezător față de Occident.

Cel mai simplu om din răsărit se întreabă: „Pentru ce ne-a rupt Occidentul din obicei-”

rile și din instituțiile noastre vechi și tradiționale?
Pentru ce ni-a impus aproape forțat concepțiile sale din secolul al XIX-lea, când același Occident își repudiază azi propriile sale concepții, întorcându-se la vechile și tradiționalele instituțiuni politice, pe care noi le-am părăsit din cauza lui?

N'ar fi fost mai bine, dacă Occidentul ne-ar fi lăsat în pace: să ne organizăm așezămintele după propriile noastre necesități și tradițiuni, fără să distrugă ceea ce era specific al nostru?

Pentru ce acest ocol artificial prin ideologiile străine ale Occidentului, pentru că apoi să ne întorcem tot la formele noastre politice tradiționale întemeiate pe autoritate și unitate, pe care le avuseserăm de-a lungul veacurilor?

Anarhia noastră spirituală descinde de aceste întrebări.

Decepția, pe care am suferit noi răsăritenii — și neîncrederea pe care o simțim față de Europa occidentală — sunt astăzi izvoarele naturale ale acestei independențe spirituale.

Astăzi vrem să ne croim soarta după propriile noastre învățăminte și vrem să valorificăm și să prețuim tot ceea ce a apărut ca o calitate firească a personalității noastre naționale. Vrem să rechemăm la viață tot ceea ce a putut da odinioară trecutul nostru neinfluențat.

Nu ne întorcem pur și simplu înapoi; nu suntem reacționari. Suntem numai niște cercetători cari căutăm prefund în izvoarele ascunse ale autenticității și ale ființei noastre.

* * *

Așa se vede, cugetarea românească — zicem noi — începe a se lămurii și de a ni-se redeschide orizonturile sufletești de Răsăriteni, ce am fost și trebuie să rămânem — orizonturi întunecate prin alătea și alătea importuri, de tot felul, din — Apus.

Tribuna opiniilor

Incompatibilității profesionale

Sunt puțini oameni, cari pot lăsa în urma lor opere sau fapte mari, trăitoare peste veacuri. Averele și gloria, de pildă, sunt privilegiul unei absolute minorități în masa omenirii. Un lucru însă poate lăsa pe urma lui fiecare om și acesta este *numele bun*.

Numele bun se dobândește și din fapte mari și din cele mici. Ba uneori numai din cele mici. Sunt preoți, cari au titluri academice, fac în parohiile lor lucruri cari rămân: biserici, școli, case culturale, societăți, și altele; dar nu reușesc să-și dobândească zestrea unui nume bun. Și sunt preoți modeste, cari nu lasă după ei nici un lucru mare, dar lasă exemplul prin de putere, al unui nume bun. Este adevărat, că titlurile și faptele mari contribue foarte mult la câștigarea numelui bun, dar cu condiția: să fie verificate și în *conduita faptelor* mărunte ale vieții.

Numele bun se dobândește mai ales din împlinirea cu cinste a faptelor mici, a datoriei de toate zilele în raporturile noastre cu oamenii.

Pentru nume'e bun al tuturor preoților, prezentăm aci un mic chestionar de incompatibilități profesionale, cari am fi fericiți să putem spune, că sunt absente, nu numai în eparhia Aradului, ci în întreaga armată a sacerdoțiilor, cari slujesc Biserica Mântuitorului. Iată chestionarul:

1. Este compatibilă preoția cu sportul? Nici nu ne gândim la preoții, cari ei înșiși fac sport, ci la aceia, cari lasă Vecernia Duminicii și desbracă reverenda, ca să asiste la jocurile sportive, — lăsându-și turma în gura lupilor.

2. Este compatibilă preoția cu demnitatea de agent electoral și propagandist politic, prin crâșme și alte localuri asemănătoare?

3. Este compatibilă preoția cu negustoria și comerțul? S-auzi sărăciei pare aci prevenită de mulțimea preoțiilor din parohiile regiunilor sărace, cari, în absoluta lor majoritate, și-au crescut și și cresc copiii la școală în aceleași condițiuni cu „afaceriștii“, fără să între în slujba, cari să le murdărească cinstea de părinți ai poporului.

4. Este compatibilă preoția cu șoferia?

5. Este compatibilă preoția cu cartoforia, de care e legată cafeaua cu toate ispitele ei?

6. Este compatibilă preoția cu alergarea pe pâră pe la judecătoria și tribunale (cu anumite excepții)?

7. Este compatibilă preoția cu cămătăria?

8. Este compatibilă preoția cu vânatoarea? Cine va merge Duminica la Biserică, dacă preotul merge la vânatoare?

Vorbind mereu de Iisus și de Evangheliile și toțrând în Biserică slujitori, cari cred compatibile îndelungă viața de mai sus cu preoția, nu numai că nu ne putem câștiga un nume bun, dar ne facem ridicoli în fața lumii și ne osândim singuri în fața lui Dumnezeu.

Pr. Il. V. Felea.

Cronica revistelor

Pelângă notele bibliografice vom da, cel puțin la oarecari intervale și unele note despre revistele, pe cari ținem să le recomandăm în atenția cititorilor noștri, de a le abona, sau cel puțin amintindu-le despre articole și probleme, de interes apropiat și pentru noi cel din slujba sfintei Biserici. Aceaste — cu atât mai mult, cu cât dorim, ca și în acest chip, să lărgim orientarea cititorilor, între cari prea puțin s'ar găsi de acela, cari să aibă posibilitatea de a jertfi ceva mai multșor pentru cărți și reviste, în zile critice ca cele de astăzi.

Iată, deci, o seară de însemnări.

Începem cu „Revista Teologică“ dela Sibiu. E deja în al 27-lea an de afirmare în câmpul culturale noastre teologice și bisericești. A fost înființată acum 30 ani (dar în cursul războiului n'a putut apărea în anii: 1917-20) A avut redactori, la vremea sa, pe profesorul, azi I. P. Sf. mitropolit Nicolae Bălan; apoi pe profesorul, azi episcop al Clujului P. Sf. Nicolae Co-

Ian. S'a afirmat aceasta revistă în mod demn și viguros, creind o tradiție vrednică de urmat. Iar azi are de redactor un tânăr și inimos profesor, cu studii alese, de acasă și din străinătate, în persoana profesorului de Teologie de la Sibiu și diacon *Grigorie T. Marcu*, mult promișător.

De altfel „Revista Teologică” a fost trimisă — No. 1. din acest an — tuturor preoților din mitropolia noastră, prin urmare vor putea-o aprecia și frații preoți din eparhia Aradului.

Ca unul, care l-am stat acestel reviste alături, cu sufletul și cât am putut și cu condeiul de la începuturile ei, îmi fac numai o plăcută datorie s'o recomand și pe aceasta cale, fraților preoți, pentru a o abona, cât mai mulți.

Dacă revistele eparhiale sunt mai mult — și pot fi — organe închinatăe mai ales unui militantism curent în slujba vieții bisericești și religioase-morale, — apoi coloanele „Revistei Teologice” sunt menite, mai ales, să deie Clerului ardelean orientări academice în problemele de cărturărie și de viață bisericească.

Prin urmare, revista aceasta, umple un gol simțit pentru setea de cultură și de o orientare mai largă foarte necesară unui Cler ca al nostru, care, trecut dincolo de faza ritualismului, e dator acum să urmărească problema vieții noastre și prin alte prisme, decât cele ale — trecutului.

Să se știe: *Pun suflet din sufletul meu în aceasta recomandare*, cu nădejdea de bine, că n'o fac în zădar.

Revista apare lunar, în condiții tehnice admirabile.

Prețul abonamentului anual — care, cred, s'ar putea plăti și în rate, după slabele puținți ale preoților — face Lei 260 — Redacția și Administrația: Sibiu, la Academia Teologică, Str. Mitropoliei 24—28.

Viața ilustrată, revistă de familie. Director: P. Sf. Sa episcopul Nicolae Colan. Abonamentul anual: Lei 200. — Apare lunar. Redacția și Administrația: Cluj, Episcopia ortodoxă română.

Cu acest an, „Viața Ilustrată” intră în al patrulea an de existență clostită și folositoare. S'a remarcat prin articole culturale și de propagandă religioasă, de informație și de zidire sufletească. Prin cuprinsul variat, edificator și artistic și chiar distractiv, revista aceasta e un bun tovarăș pentru oricare familie creștină și românească, mai ales pentru casele preoțești și ale intelectualilor noștri.

Ne face plăcere să dăm curs unor obligații de conștiință și prin aceste șire de recomandare.

Telegraful Român, organ național-bisericesc, întemeiat în 1853 de mitropolitul Andrei Șaguna. Anul LXXXV. Bine înțeles, nu e revistă; totuși i-se cuvine aceasta mențiune aci acestul venerabil organ, care a înfruntat atâtea asalturi ale străinismului, date în cursul vieții sale împotriva Românilor și a Ortodoxiei.

În anii din urmă, sub Imperiu românesc, n'a avut atâtea rost, ca odinioară, de militantism politic în senz propriu. Cu atât mai larg teren are, însă astăzi, din alta latură a vieții românești. Întâi de toate, ca organ al mitropoliei noastre, este chemat — și nădăjduim, va și face-o — să creleze condițiile unei orientări culturale-bisericești unitare în viața noastră ardelenescă (fără gând de regionalism!) și de ale-

gerea mijloacelor unei colaborări cât mai efective dintre eparhiile sufragane. Și pe lângă aceasta, nădăjduim de la vechul „Telegraf” cu tradiții de lupte, încă ceva: să cristalizeze criteriile și mijloace de acțiune unitară și în domeniul politic-bisericesc, în raporturile cu cultele eterodoxe, ca și în oricare alte privințe.

Așa ceva, ce concretizăm aci în fuga condeiului, ar fi și în nota tradiției canonice, care cere, după cunoscutul canon apostolic, ca „mitropolia”, ca instituțiune, să fie — mai mult decât o reminiscență istorică, bună de trecut la muzeu — o realitate bisericească și culturală, vie și activă, așa cum se și cere în A-dealul românesc, în care Românii ortodocși suot numai o minoritate numerică în raport cu totalitatea eterodocșilor.

Aflăm cu plăcere, că „Telegraful” a fost trimis ca număr de probă, tuturor preoților din mitropolie. În interesul realizării gândurilor de bine, ce am semnalat, dorim sincer, să se găsească la noi cât mai mulți abonați, din rândurile preoțmei, ca și din partea comunelor noastre bisericești înstărite.

Abonamentul e de Lei 500 la an.

Redacția și administrația: Sibiu, Str. Mitropoliei No. 45.—

Cronica Bisericească

Războiul din Spania ni-a prilejuit, Duminica trecută, în catedrala de aici, un impresionant parastas, sîngit sobornicește de mai mulți preoți. Atunci au fost înălțate rugăciuni pentru odihna sufletelor celor doi „legionari” — avocatul Ioan *Moja* de la București și doctorul oțean *Vasile Marin* — cazuți pe frontul Madridului. O mare de capete, ale celor ce umpleau catedrala și dureri profund simțite, cari nu mai puteau fi stăpânite: au dat nota pioasei slugiri, careia i-s'a adăogat și un scurt panegiric din partea părintelui C. Turicu.

„... jertfa noastră... din dragoste pentru Hristos”: cu aceste cuvinte — cele din urmă scrise de pe vapor — își mângăia Ion *Moja* pe bătrânul său tată, protopopul ardelean cu același nume.

Fie, ca jertfa lor — cea dintâi, prin care se pecetluște întru Hristos legătura noastră de latinitate cu Spania — să fie primită în ceruri, răsplătită cu mângăieri aici acasă și cu biruința lui Hristos și pe pământul latin al Spaniei.

Intre „stiliiști” din ținutul Focșanilor, în satul Vardea, Ruxanda Spătaru, o bătrână stiliiștă, nu putea muvi fără să se împărtaşască și împace cu Biserica. A fost chemat preotul locului, care a îngrijit-o. Murind bătrâna, a fost înmormântată de preotul, care în predica funebraă a știut localiza evenimentul. Urmarea este că, peste 30 de înși dintre stiliiști au revenit la sinul sf. Biserici. Intre ei chiar unui din cei mai înfocaj „stiliiști” a revenit, cu familia cu tot.

Márton Ignúz Hertz, evreu de pe lângă Măcrau (Ungaria), așezat clandestin la București, ca un mare spurcător al tiparului românesc și stricător de suflete prin tipăriiturile sale — și-a dat de om, fiind expusat. Afiat a nu fi cetățean român — cum nici nu era, decât prin fraudă — mai avea pretenția, de a sta în țară, cel puțin până să i-se isprăvească procesul făcut

ministeriului, care-i ceruse socoteala de strcăciunile prin tipar. A trebuit, totuși, să-și facă trecerea la ai săi, zilele acestea, pela Curticiu. Deși prea târziu, totuși prea bine, Câți ca el — toți după el! E adevărat că avea un depozit și la Buteni?

Cel din partea locului ne-ar putea răspunde.

Faptă foarte frumoasă a săvârșit dl Ion Popescu — Pasarea, profesor seminarial în retragere, domiciliat în București, dăruind 20.000 Lei, pentru că din dobânzi să se hrănească saracii, de cari îngrijește frăția creștină „Patriarhul Miron” din București. Fapta se laudă prin sine însăși, Noi o relevăm, bucuroși, — pentru farmuseja ei, — după „Cuvânt bun”, organul acelei frății.

„*Frăția ortodoxă română*” din Ardeal și-a ținut cunoscutul congres din O. t. a. tr. la Arad. Revista „Episcopia Hotinului”, buletin pentru acte oficiale, a ținut, totuși, să releve moțiunea dela Arad, publicându-o în întregime. Ne exprimăm bucuria pentru această apreciere a gândurilor de bine ale intelectualilor nostri mireni din Ardeal, dorind intensificarea raporturilor de informație, dela frați la frați, ceace ne lipsește — deocamdată — așa de mult.

Preoții și învățătorii pot fi aleși în consiliile comunale. În acest înțeles sună noul regulament al Legii administrative. Totuși, a mai rămas o restricțiune: nici preotul și nici învățătorul — cari până aci erau în situație de incompatibilitate și puteau fi numai consilieri „de drept” — nu vor putea candida și la locurile de primari. Au ei destui primari în rosturile lor de altar și de catedră.

Cu titlu de Bibliografie și ceva mai mult

Zece ani de autonomie bisericească este titlul unui volum de 176+159 pagini, publicat de episcopia Constanței. E o publicație oficială, stătătoare din două părți. Cea dintâi, de conținut mai mult istoric, începe cu „cuvântul înainte” al P. Sfinției Sale Părintelui episcop Gherontie, după care urmează o întreagă serie de condeie — preoți și mireni — cari dau informații istorice despre trecutul episcopiei, începând cu studiul remarcabil al avocatului Ioan Dinu despre vechile episcopii din Tomis și Durostor. Se dau informații prețioase, sub raport istoric și religios-moral, și despre unele localități, pentru ca mai apoi să se scoată la iveală slăruințele multiple ale P. Sfințitului Gherontie, titularul episcopiei, precum și realizările de sub cărmuirea P. Sf. Sale în curs de zece ani, după o scurtă guvernare eparhială a celui dintâi episcop, după restaurarea episcopiei, care a fost Prea Sfințitul Ilarie Teodorescu (1923—6).

În partea a doua se arată organizația bisericească, cu subîmpărțirile administrative: pe protopopiate și parohii.

Deoarece nu avem încă un anuar al întregii patriarhii române, ne folosim de prilejul acestei publicații, pentru a da câteva informații despre îndepărtata eparhie a Constanței. Jurisdicția ei se întinde peste județele: Constanța, Ialomița, Caliacra și Durostor, având 381 parohii, repartizate pe 12 protopopiate.

În aceasta parte a publicației se dau informații despre administrația eparhială centrală: persoane și lucrări administrative-culturale și împărțirea administrativă, pe protopopiate — douăsprezece la număr — a celor 378 parohii specificate.

După note introductive, istorice, despre fiecare județ, se înșiră parohiile, pe protopopiate, cu arătarea datelor respective despre: biserici, preoți și credincioși. Preoții sunt înfățișați și cu icoana lor, iar despre credincioși se dau relații privitoare la numărul familiilor și sufletelor ortodoxe, arătându-se și cifra sectarilor și a altor eterodocși.

Publicația aceasta îndeplinește un mare gol de informație.

Era bine, dacă ea avea și un sumar statistic, precum și arătarea cuprinsului, pentru a putea fi utilizată, de oricine și cu înlesnire.

Remarcăm, bucuroși, această publicație, dorind să avem odată un anuar *pe întreaga patriarhie*, întocmit după un *singur sistem* pentru toate eparhiile.

Firește nu e un lucru ușor de realizat. Dar este tot, pe atâta de necesar, din toate punctele de vedere.

Ar servi de bine și istoricilor, dar și celor din serviciile administrative bisericești, cari ar căuta orientări mai largi decât barierele birocratice.

O încercare de desvinovățire

Cucernicii Preoți din Sâmbăteni, Mândruloc și Cicir s'au supărat, pentru că colaboratorul nostru, în articolul „Inițiativa particulară în Biserică”, apărut în numărul nostru cu data de 17 I. c. întemeiat pe adresa Prefecturii Jud. (No. 186/1937), a afirmat, că în acele comune concubinajul este în creștere; și provocându-se la certificatele primăriilor respective, caulă să dovedească contrarul.

În fața acestui litigiu, pentru edificarea noastră am consultat datele statistice bisericești, aflătoare la Consiliul Eparhial. Din acestea rezultă, că situația concubinajului în cele trei comune se prezintă astfel:

	1923	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Cicir	28	26	15	14	10	11	13	16	13
Mândruloc	28	28	21	21	19	19	19	19	19
Sâmbăteni	53	52	53	60	56	55	56	56	56

Noi am fi bucuroși, dacă C. Preoți de mai sus ar putea desmînji autenticitatea acestor date. Pân'atunci

însă suntem nevoiți a crede, că colaboratorul nostru — altul decât redactorul acestei reviste și decât acela, al cărui nume n'a fost pomenit — n'a fost rău intenționat, când a făcut afirmația cu pricina.

Dacă, față cu adresa Prefecturii județului, s'ar putea face v'o rectificare, aceasta este că, precum arată cifrele, concubinajul se menține în comunele nu mite, fără schimbări înspre bine în ultimii șase ani.

Redacția.

Informațiuni

Praznicul Unirii Românilor. Azi, organul nostru apare exact în ziua, când se împlinesc șeptezeci și opt de ani dela Unirea Principatelor Române, ca punct de plecare pentru toate marile înfăptuiri de unire — câte s'au făcut și mai sunt de a se face — între Români, pentru deplina noastră contopire într'o opă și-un pământ și-un singur suflet românesc.

Aducem omagiul nostru memoriei strădănicilor mari Români dela 1859, cari s'au săvârșit în Domnul, lăsând tuturor urmașilor un testament, ce trebuie dus până la sfârșit.

Asupra unei obligații de conștiință românească pentru noi cei de aici în acord cu marea idee a Unirii Românilor, suntem bucuroși de a găzdui, în coloanele noastre de azi, un articol dela unul din colaboratorii noștri, cu gândul de a ne avea la Arad, cât mai de grabă, un impunător „monument al Unirii Românilor“.

P. Sf. Sa Părintele Episcop Andrei, deși nerestaurat încă deplin, — determinat de sentimentele sale de grațitudine — a placat Mercuria trecută, la Oradea, din prilejul parastasului de un an dela moartea răposatului episcop Roman Ciorogariu.

Mulțumită publică aduce comuna noastră bisericăscă Beregsău, domnului Dr. Dimitrie Nistor, prefectul județului Timiș-Torontal, pentru subvenția de Lei 300.000.—, ce i-a fost acordată din partea județului, pentru ridicarea unei Case culturale.

Redacțional

— Repetăm: Redacția acestui organ e despărțită de administrație. Prin urmare, în orice chestii din afară de cadrul redacțional, cei interesați să se adreseze exclusiv și direct Administrației.

Concurs

Consiliul parohial ort. român din Socodor protopresbiteratul Chișineu Criș, în urma rezoluțiunii Ven. Consiliu eparhial cu Nr. 7890/1936, publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala“, pentru îndeplinirea parohiei I-a, devenită vacantă prin decedarea preotului Ioan Mladin.

Beneficiile împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Folosința sesiei parohiale constatatoare din 32 jugh, cad. pământ arabil, care pentru anul curent este de jumătate.

2. Casa parohială.

3. Birul preoțesc legal.

4. Stolele legale.

5. Intregirea salariului dela Stat, pentru care parohia nu garantează.

Alesul preot va predica regulat în Duminecile și sărbătorile, când este de rând ca săptămânal. Va catehiza la școala primară de Stat, unde va fi reparțial de autoritatea sa superioară.

Va suporta, achitând regulat toate impozitele după întreg beneficiul preoțesc.

Parohia este de clasă I-a (intâia) rurală, deci dela concurenți se cere cvalificația pentru astfel de parohii.

Concurenții la acest post de paroh, se vor prezenta în vreo Duminecă ori săbătoare, — având în prealabil avizul protopopului, — în sf. Biserică din Socodor, pentru a face cunoștință cu credincioșii, a și arăta desteritatea în cele rituale, în oratorie și cântare, conformându-se întru toate dispozițiilor dela art. 33. al Regulamentului pentru parohii.

Cererile însoțite de actele justificatoare, adresate Consiliului parohial ort. român din Socodor, se vor înainta în termenul concursual Sfintei Episcopii din Arad, îndatorându-se concurenții a cere în prealabil autorizația Prea Sf. Sale Părintelui Episcop eparhial, de a putea concura.

Dat în ședința Consiliului parohial ort. român din Socodor, dela 17 Decembrie 1936.

Aurel D. Popp ss.

Petru Brad ss.

președinte

notar

În conșelegere cu: P. Marșleu, protopop.

1—3

Comunicat

Biserica ort. rom. din Nădlac jud. Arad, dá în chirie (arendă) pe trei ani intravilanul său de sub nr. top. 87 de 1080 stângini cvadrași pe care se află edificată o casă de locuință cu trei camere un antîșamburu o cuină și o cămară. Refiectanșii să-și înainteze ofertele lor închise la oficiul parohial ort. rom. din Nădlac până la 10 Februarie a. c.

Intrucât suma oferită nu va fi convenabilă se va ține licitație publică verbală în 18 Februarie a. c. la ora 10 a. m. în sala de conșultare a bisericii. Biserica își susține dreptul a da în chirie numitul intravilan aceluia refiectant căruia vo voi fără conșiderare la rezultatul ajuns la licitație sau la suma oferită în ofertul închis. Numai pentru scopuri morale să poate folosi intravilanul cu edificiul de pe el.